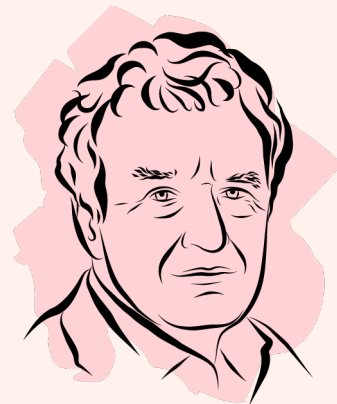

Eigenlijk was die Chinees van ons de perfecte vreemdeling

De Rotterdamse wijk Katendrecht was het eerste Chinatown van Nederland en vermoedelijk zelfs Europa. Rond 1910 kwamen de eerste Chinezen op 'De Kaap' en in de jaren dertig woonden er maar liefst 1.500. Het was een eigen gemeenschap, met een kerk, *boarding houses* (logementen), wasserijen, gokhuizen, opiumkitten, kappers en niet te vergeten restaurants.

Mijn ouders begonnen er aan het eind van de jaren veertig een groentenwinkel. Een vaste klant was de weduwe Tam Singh, die een *boarding house* had in de Atjehstraat. 's Ochtends kwam ze bestellingen plaatsen, 's middags moest ik die afleveren.

Ik was een tiener en vond het een beetje eng, zoals ik beschreef in *De winkel van mijn vader*. Het rook raar, er werd raar gepraat, Chinezen zagen er raar uit, ze lagen op hun britsen rare pijpen te roken en er werden rare spelletjes gedaan (vermoedelijk was het gewoon mahjong). Vaak liep ik zonder opzij te durven kijken langs de bedden om de dozen met Chinese kool, paksoi, lychees en andere levensmiddelen af te leveren bij de eigenaar achter in de keuken.

Het was een milde vorm van xenofobie.

Ik heb dan ook met meer dan gemiddelde belangstelling naar *Meer dan babi pangang* van Julia Ng gekeken. De documentaire toont oude beelden van Katendrecht. Ik zag diverse mensen uit mijn jeugd langskomen, zoals mevrouw Kraaijeveld die met een Chinees was getrouwd en weleens bij ons in de winkel kwam.

In de film vertelt de vader van filmmaker Julia Ng tegen haar dat hij zijn hele leven lang (hij had een Chinees-Indisch restaurant in Rozenburg en Sint-Oedenrode) babi pangang heeft bereid voor zijn gasten, maar dat het niet lekker is en hij het dan ook nooit heeft gegeten.

Logisch. Babi pangang is zo Hollands als snert. Veel 'Chinees' gerechten zijn hier bedacht en komen helemaal niet uit China. Daarom is het meer dan terecht dat het Chinees-Indisch restaurant in 2021 is opgenomen in de canon van ons cultureel erfgoed, mede dankzij een campagne van Julia Ng.

Ook ik ben opgegroeid met nasi goreng en babi pangang. Veel Nederlanders, onder wie mijn vader en twee van zijn broers, waren aan het eind van de jaren veertig in 'Indië' om te vechten in wat we nu als een foute oorlog bestempelen.

Ze leerden daar rijst en kruiden kennen en namen die smaak mee terug naar het land van de eigenheimers met jus. Zij en al die andere Nederlanders, Indische mensen en Molukkers die Indonesië moesten verlaten, wilden ook thuis exotisch eten (een 'blauwe hap') en dat kon bij 'de Chinees' die in de jaren vijftig en zestig handig op de veranderde voorkeur inspeelde. In elke stad, in elk gehucht verrees wel een 'Chin.Ind.rest.' met lampionnen aan het plafond en afhaaloket.

Ik heb later, mede door een verblijf van drie weken voor dit weekblad in Peking, tijdens de Olympische Spelen van 2008, de echte Chinese keuken leren waarderen en nam mijn vader een keer mee naar zo'n echte Chinees in Rotterdam. Na afloop was hij ontgoocheld. 'Dit is geen Chinees, jongen.'

Het is niet leuk om voor 'vuile poepchinees' te worden uitgesolden in de klas, vertelde Julia Ng in interviews. Ook zogenaamde grapjes als 'nummel negenendertig met lijst, glaag' kunnen hard aankomen, blijkt uit de film. Ik schaam me dan ook voor mijn milde sinofobie van vroeger. Mijn moeder, toch liberaal en tolerant, was nog erger. Die wilde Chinezen liever niet bedienen en vroeg dan aan mijn vader of hij het wilde overnemen achter de toonbank.

Later ontwikkelde ik bewondering voor Chinezen. Achteraf waren ze de gedroomde vreemdelingen. Ze werken hard, hun kinderen doen het goed op school, ze doen geen beroep op uitkeringen, verkrachten geen studentes, waaraan asielzoekers zich in het Amsterdamse studentencomplex Stek Oost schuldig maakten, lijken geen hekel aan de westerse cultuur te hebben.

In zijn even incorrecte als verhelderende boek *Migratiemageneet Nederland* vergelijkt wiskundige en antropoloog Jan van de Beek migranten op basis van harde cijfers. Hij concludeert dat immigranten uit wat hij een 'confucianistische cultuur' noemt (de Chinese wijsgeer benadrukte fatsoen) het hier even goed doen als Europeanen. Chapeau dus voor onze Chinees.

Ook ik vond Chinezen een beetje eng en mijn moeder was nog erger